

Nr 149.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar.

(3:e avd.)

I en den 19 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 145, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar för budgetåret 1937/1938 å femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 11,000 kronor.

Genom en till årets riksdag avlåten proposition, nr 112, vilken behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny skogshärbärgeslag. I syfte att bereda skogsarbetarna ökade möjligheter att bilda gemensamt hushåll har i detta förslag upptagits en bestämmelse, att härbäрге, som är avsett att bebos av minst tio arbetare, skall så inredas, att gemensam mathållning kan där lämpligen anordnas, såvida ej yrkesinspektionens chefsmyndighet finner skäl medgiva undantag.

I enahanda syfte föreslås nu i propositionen nr 145, att med anlitande av statsmedel kurser anordnas för utbildning av hushållerskor i skogsarbetarförläggningar i huvudsaklig överensstämmelse med ett av *socialstyrelsen* i ämnet framlagt förslag. Varje kurs avses pågå under 15 dagar enligt följande kursplan:

Ämne:	Antal undervisningstimmar:
1) Hushållsgöromål	60
2) Födoämnes- och näringslära	20
3) Kocklagets ekonomi	5
4) Första förband och elementär sjukvård	20
Summa timmar	105

I ämnet »hushållsgöromål» skulle ingå matlagning, bakning av matbröd samt tillvaratagning av slakt. »Födoämnes- och näringslära» skulle omfatta kunskap om de vanligaste födoämnena, deras näringsvärde och pris, varukänedom, inköp och förvaring av födoämnen ävensom matsedlar och recept. Ämnet under 4) skulle avse att bibringa elementär kunskap angående omhändertagande av skadade, förbandsläggning, hygien samt de vanligaste sjukdomarna, främst förkylningssjukdomar.

Kurserna skulle hållas i därför lämpliga skogshärbärgen för att utbildningen skulle kunna äga rum under förhållanden liknande dem, under vilka

deltagarna framdeles komme att arbeta. Synnerligen önskvärt vore enligt socialstyrelsens åsikt även, om, såsom skett vid vissa hittills försöksvis hållna kurser, kursdeltagarna kunde få hushålla för verkliga skogsarbetarhushåll, varigenom utbildningen bleve mera verklighetsbetonad och eleverna finge tillfälle att tillaga de betydande matkvantiteter, som konsumerades i ett sådant hushåll. Lämpliga lärarinnor förväntas kunna erhållas från Brogårds lanthushållsseminarium.

Kostnaden för en kurs för 15 elever beräknas till 1,100 kronor enligt följande specifikation:

	Kronor
Arvoden till föreståndarinna samt kursledarinna i förbandsvård och elementär sjukvård	260
Reseersättning till dessa	100
Kost för 15 elever och 2 lärarinnor	275
Resekostnad för 15 elever (cirka 15 kronor per person)	225
Förbandsmateriell för undervisning i förbandsläggning och enklare sjukvård	10
Fotogen och rengöringsmedel	15
Köksinventarier, servis och handdukar	175
Diverse utgifter (annonser m. m.)	40
Summa kronor	1,100

Sedan ett antal uppsättningar av inventarier m. m. anskaffats, kunna dessa användas vid ett flertal kurser, varigenom medelkostnaden per kurs — under förutsättning av 15 elever — framdeles kommer att bli något lägre än ovan beräknade belopp.

Kostnaderna avses, åtminstone till en början, böra helt bekostas av staten. Arbetsgivarna förutsättas dock kostnadsfritt tillhandahålla lokaler för kurserna och deltagarnas inkvartering. Under nästa budgetår beräknas 10 kurser kunna medhinnas.

Over socialstyrelsens förslag har *skolöverstyrelsen* och *statskontoret* yttrat sig. Redogörelse för innehållet i dessa yttranden återfinnes i propositionen, sid. 5—6.

Departementschefen yttrar för egen del i huvudsak följande.

Betydelsen, socialt och ekonomiskt, därav att skogsarbetarna under avverkningstiden anordna gemensamma hushåll har starkt understrukits av socialstyrelsen och medicinalstyrelsen, och särskilda bestämmelser, ägnade att främja en utveckling i sådan riktning, hava influtit i det lagförslag, som Kungl. Maj:t nyss beslutat förelägga riksdagen. Emellertid vitsordas det, att praktiska svårigheter möta därutinnan, att utbildad personal saknas för hushållsarbetets skötande. Socialstyrelsen har för att undanröja dessa förslagit, att speciella utbildningskurser inom de ifrågavarande landsdelarna skulle komma till stånd med anslag av statsmedel.

För min del finner jag sagda ändamål i hög grad behjärtansvärt. Jag har visserligen icke kunnat undgå att hysa viss tvekan rörande lämpligheten att tillgodose denna utbildning i annan ordning än den normala, under yrkesbildningen hörande. Då emellertid socialstyrelsen erinrat, att sagda utbildningsverksamhet svårigen låter sig inordnas under eljest stadgade former och skolöverstyrelsen tillika vitsordat, att så vore fallet, har jag ansett

mig böra lämna betänkligheterna å sido. Jag förordar alltså, att i försöks-
syfte sådan utbildning i den av socialstyrelsen angivna begränsade omfatt-
ningen kommer till stånd under nästa budgetår. Mot den av styrelsen fram-
lagda kostnadsberäkningen, vilken i huvudsak godtagits av skolöverstyrel-
sen, har jag ingen erinran att göra. Jag förutsätter emellertid, att kom-
muner, domänstyrelsen och enskilda medverka i enlighet med planen. Rörande
villkoren för bidrags utgående torde närmare bestämmelser böra meddelas
av Kungl. Maj:t.

För budgetåret 1937/1938 beräknas anslagsbehovet utgöra 11,000 kronor,
motsvarande kostnaden för tio kurser. Ett särskilt reservationsanslag å sagda
belopp synes mig böra äskas hos riksdagen.

Utskottet.

Riksdagen har numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition med förslag till
ny skogshärbärgeslag.

I likhet med departementschefen anser utskottet kurser av ifrågavarande
slag vara av behovet påkallade samt har ej heller funnit anledning till erinran
mot de i ärendet framlagda kostnadsberäkningarna. Skäl synas emellertid
utskottet förefinnas för att vederbörande arbetsgivare bidra till de med
kurserna förenade kostnaderna i vidare mån än departementschefen förutsatt.
Utskottet anser sig därför böra förorda förnyat övervägande i detta avseende.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må *Till utbildningskurser för hushållerskor i
skogsarbetarförläggningar* för budgetåret 1937/1938 under femte
huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 11,000 kronor.

Stockholm den 14 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 148.
